

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. першого заступника
начальника Інституту
майор внутрішньої служби
_____ Н.С. Калашник
_____._____ 2017 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ЗПІ 1.3.6

за спеціальністю «Психологія» 053

факультет психологічний

Київ – 2017 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Юридична психологія» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 053 «Психологія» ступеня вищої освіти бакалавра, за денною формою навчання.

Розробник: Чичуга Марина Михайлівна, викладач кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від ____ . ____ .2017 року № ____

Професор кафедри практичної психології

_____ Ю.Ю. Бойко-Бузиль

Схвалено науково-методичною радою Інституту кримінально-виконавчої служби

Протокол від ____ . ____ .2017 року № ____

Голова науково-методичної ради _____ Н. С. Калашник

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Юридична психологія» є психічні факти, закономірності та механізми, що виникають у межах правотворчої правоохоронної та правозастосовної діяльності на базі чинного законодавства, специфіка психологічного змісту права, його інститутів та категорій.

Міждисциплінарні зв'язки:

Забезпечуючі дисципліни: філософія, загальна психологія, історія психології, соціальна психологія, експериментальна психологія, вікова психологія.

Забезпечувані дисципліни: пенітенціарна психологія, педагогічна психологія, патопсихологія, психологія девіантної поведінки, професійно-психологічна підготовка.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична психологія» є формування у курсантів системи загальнотеоретичних та практично-орієнтованих знань щодо психологічного опосередкування правоохоронної діяльності, формування вмінь і навичок психологічного аналізу юридичних явищ та психологічного впливу на об'єкти професійної діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни «Юридична психологія» є:

- ознайомлення з об'єктом, предметом, методами та категоріальним апаратом юридичної психології;
- надання знань про психологічні особливості юридичної діяльності;
- удосконалення вмінь і навичок психологічного забезпечення діяльності працівників кримінально-виконавчої служби;
- формування у курсантів громадянської позиції, критичного та неупередженого ставлення до себе та об'єктів професійної діяльності.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри практичної психології які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою k_ppp@ukr.net.

Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні та методологічні засади юридичної психології

Тема 1. Предмет завдання і система юридичної психології. Історія розвитку юридичної психології

Поняття та визначення науки юридичної психології, її об'єкт, предмет. Завдання юридичної психології. Категорії юридичної психології. Зв'язок юридичної психології з іншими галузями психології та юриспруденції. Напрямки юридичної психології: Загальна та особлива частина юридичної психології.

Становлення та розвиток юридичної психології. Етапи розвитку юридичної психології: описовий (з давнини до початку XIX ст.); порівняльно-аналітичний (XIX ст.); природничо-науковий (з початку XX ст. до теперішнього

часу). Особливості сучасного стану вітчизняної юридичної психології (О. М. Бандурка, М. В. Костицький, В. М. Синьов, В. С. Медведєв та ін.). Перспективи розвитку юридичної психології в Україні в XXI ст.

Сфери використання та компетенції юридичної психології. Методологічні засади юридичної психології. Принципи юридичної психології. Методи юридичної психології.

Тема 2. Психологія правосвідомості особистості.

Поняття соціалізації та її типи. Механізми соціалізації. Правова соціалізація особистості. Шляхи та періоди правової соціалізації. Правосвідомість особистості. Поняття та властивості соціальних норм. Норма як основа організації міжособистої та міжгрупової взаємодії. Види соціальних норм. Традиційні, моральні та правові норми та їх співвідношення. Психологічний вплив правових норм на правосвідомість особистості. Проблема правової переорієнтації правосвідомості особистості в реформаційні періоди життя суспільства.

Поняття девіантності. Асоціальна, протиправна та аморальна поведінка. Ознаки праворегульованої поведінки. Ознаки аморальної поведінки, види аморальності (Г. Бардієр). Психологічні підходи до розуміння сутності норми та девіацій. Ознаки девіантності (О. В. Змановська). Трансформації норми (І.В. Давидовський, С. Гроф, А. Маслоу, В. Віндельбанд та ін.). Типи та форми девіантної поведінки.

Розділ 2. Психологічні особливості деяких видів юридичної діяльності

Тема 1. Психологія слідчої діяльності

Функціонально-психологічний аналіз слідчої діяльності. Типологія компонентів слідчої ситуації. Типи завдань слідчого. Психічні стани, які оптимізують діяльність слідчого та негативно впливають на ефективність слідчої діяльності. Типи особистості слідчого.

Психологічна характеристика інформаційно-пошукових слідчих дій. Психологічні чинники огляду місця події. Психологічна сутність пред'явлення для впізнання. Урахування психологічних чинників відтворення обстановки та обставин події.

Психологічна характеристика інформаційно-комунікативних слідчих дій. Психологічні особливості проведення обшуку. Психологічна характеристика інформаційно-комунікативних слідчих дій. Психологічні особливості допиту. Психологічні аспекти очної ставки.

Тема 2. Психологічна характеристика судової діяльності

Психологічна характеристика видів судової діяльності. Загальна характеристика пізнавальної діяльності суду. Умови, що впливають на пізнавальну діяльність суду. Структура конструктивної діяльності суду. Комунікативна діяльність судді. Виховна діяльність суду. Психологія судді. Психологічна характеристика професійної спрямованості судді.

Психологічні особливості судового допиту. Допит підсудного, потерпілих і свідків. Психологія судової суперечки. Характеристики особистості свідків, які визначають специфіку відношення до них слідчого, прокурора та адвоката.

Загально-психологічна характеристика судового процесу при розгляді кримінальних справ. Психологічні особливості стадій судової діяльності. Формування переконань і прийняття рішення судом.

Тема 3. Психологічна характеристика прокурорської та адвокатської діяльності

Психологічна структура прокурорської діяльності. Зміст пізнавальної, комунікативної, конструктивної, організаторської, засвідчувальної діяльності прокурора.

Психологічна структура адвокатської діяльності. Психологічна підготовленість адвоката. Психологічні аспекти захисної промови адвоката.

Характеристика спілкування між прокурором і адвокатом. Психологічні правила спілкування прокурора і адвоката.

Розділ 3. Прикладні проблеми юридичної психології

Тема 1. Психологія масової поведінки

Специфіка та основні види масовидних форм активності громадян. Поняття масовидних форм вияву активності. Види масовидної поведінки. Види натовпу.

Психологічна характеристика чинників, що впливають на формування агресивного натовпу: соціально-психологічні чинники, економічні, політичні, індивідуально-психологічні.

Склад агресивного натовпу та основні етапи його розвитку. Соціально-психологічний склад натовпу. Умови дій натовпу. Етапи розвитку натовпу. Чутки, їх ознаки та вплив на натовп.

Заходи соціально-психологічного впливу на поведінку натовпу.

Тема 2. Психологія тероризму

Історія тероризму. Психологія особистості терориста. Приклади психологічних портретів терористів. Складання психологічного портрету терориста. Психологія гри при веденні переговорів з терористами. Умови проведення переговорів. Основні рекомендації для ведучого переговорів з терористами. Приклади успішних вирішень масових захватів в заручники групою терористів.

Психологічний аналіз державної політики по відношенню до тероризму. Роль громадської думки та ЗМІ в боротьбі з тероризмом. Геосейсмічна активність і психологія тероризму. Психологія попередження тероризму.

Тема 3. Психологія жертви

Поняття «віктимологія», «віктимна поведінка», «жертва». Психологічні особливості особистості жертви. Компоненти переживань жертви. Закономірності зв'язків і взаємовідносин злочинців і жертв. Види і особливості зв'язку між злочинцем і жертвою.

Типи жертв за Ф. Рівман: агресивні жертви, активні жертви, ініціативні, пасивні, некритичні, нейтральні, універсальні, вибіркові, випадкові, ситуативні, професійні. Типи жертв за В. Поляковим. Види віктимності: 1) віктимогенна деформація; 2) професійна віктимність; 3) вікова віктимність (як біологічна властивість); 4) віктимність «патологія». Види взаємовідносин злочинців і

жертви. Кримінальна віктимологія. Віктимологія насильства.

Психологічний аналіз поведінки жертви. Врахування ціннісних орієнтацій під час психологічного аналізу жертви. Приклади психологічного аналізу жертви. Урахування віктимологічного фактору в показаннях потерпілого.

Психоконсультації та психотерапія як види психологічної допомоги жертвам.

Розділ 3. Судово-психологічна експертиза

Тема 1. Загальні засади судово-психологічної експертизи

Поняття судово-психологічної експертизи. Історія виникнення, становлення та розвитку судово-психологічної експертизи. Предмет судово-психологічної експертизи. Об'єкт дослідження судово-психологічної експертизи. Завдання судово-психологічної експертизи. Психологічні основи призначення судових експертиз. Підстави для призначення судово-психологічної експертизи. Компетенції судово-психологічної експертизи.

Принципи та методи судово-психологічної експертизи.

Необхідні умови для проведення психологічної експертизи. Вимоги до оформлення і подання експертної документації. Установи та особи, які можуть залучатися до психологічної експертизи. Права та обов'язки учасників психологічної експертизи. Психологічний контакт з підекспертним.

Тема 2. Види судово-психологічної експертизи.

Класифікація судово-психологічних експертиз. Одноосібні, додаткові, повторні, комісійні та комплексні експертизи.

Експертиза індивідуально-психологічних особливостей (особистості) обвинуваченого (підсудного) та їх впливу на його поведінку під час вчинення інкримінованих йому діянь. Експертиза фізіологічного (емоційного) афекту в обвинувачуваного (підсудного) у момент здійснення інкримінованих йому діянь. Експертиза здатності неповнолітнього обвинуваченого (підсудного) з відставанням у психічному розвитку, не пов'язаних з психічним розладом повною мірою усвідомлювати фактичний характер і суспільну небезпеку своїх дій або керувати ними. Експертиза здатності свідка або потерпілого правильно сприймати обставини, що мають значення для справи, і давати про них правильні показання. Експертиза здатності потерпілої (потерпілого) у справі про зґвалтування розуміти характер і значення скоєних з нею (з ним) дій або чинити опір винному. Посмертна судово-психологічна експертиза. Судово-психологічна експертиза групових злочинів. Судово-психологічна експертиза з питань нанесення моральної шкоди. Особливості проведення комплексних судово-психологічних експертиз.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
-------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

	вищої освіти	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань «Соціальні та поведінкові науки» 05	Нормативна	
	Спеціальність «Психологія» 053		
Кількість розділів – 4	Спеціалізація:	Рік підготовки	
		3-й	-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		6-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи –	Ступінь вищої освіти: Бакалавр	Лекції	
		20 год.	год.
		Семінарські	
		20 год.	год.
		Практичні	
		20 год.	год.
		Самостійна робота	
		90 год.	год.
Вид контролю:			
Екзамен			

3. Структура екзаменаційного кредиту (тематичний план)

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Всього	у тому числі				всього	у тому числі			
л		п	сем.	с.р.	л		п	сем.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Теоретичні та методологічні засади юридичної психології										
Тема 1. Предмет завдання і система юридичної психології. Історія розвитку юридичної психології.	14	2	2	2	8	-	-	-	-	-
Тема 2. Психологія правосвідомості особистості	16	2	2	2	10	-	-	-	-	-
Разом за розділом 1	30	4	4	4	18	-	-	-	-	-
Розділ 2. Психологічні особливості деяких видів юридичної діяльності										
Тема 1. Психологія слідчої діяльності	14	2	2	2	8	-	-	-	-	-
Тема 2. Психологія судової діяльності	14	2	2	2	8	-	-	-	-	-
Тема 3. Психологічна характеристика адвокатської та прокурорської діяльності	14	2	2	2	8	-	-	-	-	-
Разом за розділом 2	42	6	6	6	24	-	-	-	-	-
Розділ 3. Прикладні проблеми юридичної психології										
Тема 1. Психологія масової поведінки	14	2	2	2	8	-	-	-	-	-

Тема 2. Психологія тероризму	14	2	2	2	8	-	-	-	-	-
Тема 3. Психологія жертви	14	2	2	2	8	-	-	-	-	-
Разом за розділом 3	42	6	6	6	24	-	-	-	-	-
Розділ 4. Судово-психологічна експертиза										
Тема 1. Загальні засади судово-психологічної експертизи	18	2	2	2	12	-	-	-	-	-
Тема 2. Види судово-психологічної експертизи	18	2	2	2	12	-	-	-	-	-
Разом за розділом 4	36	4	4	4	24	-	-	-	-	-
Екзамен						-	-	-	-	-
Усього годин	150	20	20	20	90	-	-	-	-	-

4. Плани семінарських та практичних занять

Розділ 1. Теоретичні та методологічні засади юридичної психології

Тема 1. Предмет завдання і система юридичної психології. Історія розвитку юридичної психології

Питання до семінарського заняття:

1. Загальна характеристика юридичної психології
2. Структура юридичної психології та її місце у системі психологічної науки.
3. Історичний розвиток юридичної психології.
4. Принципи та методи юридичної психології.

Завдання до практичного заняття:

1. Проаналізувати історичні етапи розвитку юридичної психології та виписати цікаві факти.
2. Виписати основні категорії юридичної психології: свідомість, особистість, діяльність, вина, злочин, мотив злочину, мета злочину та інші.

Тема 2. Психологія правосвідомості особистості

Питання до семінарського заняття:

1. Правова соціалізація особистості.
2. Соціально-психологічна сутність поняття «норми». Види норм.
3. Психологічний вплив правових норм на поведінку особистості.
4. Норми поведінки та відхилення від них: основні дослідницькі підходи.
5. Рівні, ознаки та етапи розвитку девіантності.

Завдання до практичного заняття:

1. Визначити критерії норми та відхилень у поведінці.
2. Навести приклади норм та відхилень.

Розділ 2. Психологічні особливості деяких видів юридичної діяльності

Тема 1. Психологічна характеристика слідчої діяльності

Питання до семінарського заняття:

1. Функціонально-психологічний аналіз слідчої діяльності.
2. Психологічна характеристика інформаційно-пошукових слідчих дій.
 - 2.1. Психологічні чинники огляду місця події.
 - 2.2. Психологічна сутність пред'явлення для впізнання.

2.3. Урахування психологічних чинників відтворення обстановки та обставин події.

2.4. Психологічні особливості проведення обшуку.

3. Психологічна характеристика інформаційно-комунікативних слідчих дій.

3.1. Психологічні особливості допиту.

3.2. Психологічні аспекти очної ставки.

Завдання до практичного заняття:

1. Навести приклади психологічних ігор в системі слідчої діяльності.

2. Підібрати ефективні методи формування професійної компетентності слідчих.

Тема 2. Психологічна характеристика судової діяльності

Питання до семінарського заняття:

1. Психологічна структура судової діяльності.

2. Психологічні особливості судового допиту та судової суперечки.

3. Психологічна характеристика судового процесу при розгляді кримінальних справ.

4. Формування переконання та винесення вироку судом.

Завдання до практичного заняття:

1. Проаналізувати психологічні особливості стадій судової діяльності.

2. Підібрати техніки формування переконання суддів.

Тема 3. Психологічна характеристика прокурорської та адвокатської діяльності

Питання до семінарського заняття:

1. Психологічна структура прокурорської діяльності.

2. Психологічна структура адвокатської діяльності.

3. Характеристика спілкування між прокурором и адвокатом.

4. Психологічні правила спілкування прокурора і адвоката.

Завдання до практичного заняття:

1. Визначити критерії психологічної підготовленості прокурора.

2. Визначити критерії психологічної підготовленості адвоката.

Розділ 3. Прикладні проблеми юридичної психології

Тема 1. Психологія масової поведінки

Питання до семінарського заняття:

1. Специфіка та основні види масовидних форм активності громадян.

2. Психологічна характеристика чинників, що впливають на формування агресивного натовпу.

3. Склад агресивного натовпу та основні етапи його розвитку.

4. Заходи соціально-психологічного впливу на поведінку натовпу.

Завдання до практичного заняття:

1. Визначити механізми психологічного впливу на натовп та проаналізувати їх.

2. Підібрати ефективні заходи психологічного впливу на поведінку натовпу.

Тема 2. Психологія тероризму

Питання до семінарського заняття:

1. Психологія особистості терориста.

2. Психологічні ігри при веденні переговорів з терористами.
3. Роль громадської думки та ЗМІ в боротьбі з тероризмом.
4. Психологія попередження тероризму.

Завдання до практичного заняття:

1. Проаналізувати історію тероризму та виписати цікаві факти.
2. Здійснити психологічний аналіз державної політики по відношенню до тероризму.

Тема 3. Психологія жертви

Питання до семінарського заняття:

1. Психологічні особливості жертви.
2. Типи жертв та види віктимності.
3. Психологічний аналіз поведінки жертви.
4. Психоконсультація та психотерапія як види психологічної допомоги жертвам.

Завдання до практичного заняття:

1. Здійснити психологічний аналіз жертви насилля (на прикладі конкретної ситуації).
2. Підібрати ефективні техніки психоконсультативної роботи з жертвою насилля.

Розділ 4. Судово-психологічна експертиза

Тема 1. Загальні засади судово-психологічної експертизи

Питання до семінарського заняття:

1. Поняття судово-психологічної експертизи, її роль у роботі психолога.
2. Предмет, об'єкт, цілі та завдання судово-психологічної експертизи.
3. Психологічні основи призначення судових експертиз.
4. Принципи та методи судово-психологічної експертизи.
5. Умови проведення судово-психологічної експертизи.

Завдання до практичного заняття:

1. Скласти словник основних термінів і понять психологічної експертизи.
2. Обґрунтувати правові основи застосування психологічної експертизи.

Тема 2. Види судово-психологічної експертизи

Питання до семінарського заняття:

1. Класифікації судово-психологічних експертиз
2. Характеристика видів судово-психологічних експертиз.

Завдання до практичного заняття:

1. Підготувати приблизний перелік запитань судово-психологічної експертизи неповнолітніх обвинувачених.
2. Підготувати приблизний перелік запитань судово-психологічної експертизи емоційних станів.

5. Завдання самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів передбачає підготовку рефератів та інформаційних повідомлень; роботу з конспектами, методичними розробками, підручниками, посібниками, періодичною та монографічною науковою літературою з веденням записів або конспектуванням необхідного матеріалу;

складання словника навчальної дисципліни; розробку тестових завдань та мультимедійних презентацій з тем навчальної дисципліни.

5.1. Тематика реферативних та інформаційних повідомлень:

1. Сучасний етап розвитку юридичної психології в Україні.
2. Сфери використання та компетенції юридичної психології.
3. Психологія особистості злочинця.
4. Психологічні особливості злочинних груп
5. Психологічна характеристика екстремальних ситуацій у правоохоронній діяльності
6. Психологія потерпілого.
7. Історія тероризму.
8. Геосейсмічна активність і психологія тероризму.
9. Судово-психологічна експертиза групових злочинів.
10. Судово-психологічна експертиза з питань нанесення моральної шкоди.
11. Особливості проведення комплексних судово-психологічних експертиз.
12. Посмертна судово-психологічна експертиза.

5.2. Орієнтовний перелік питань для тестового контролю самостійної роботи

1. Що вивчає юридична психологія?
2. Етапи розвитку юридичної психології з давніх часів до початку ХХІ століття?
3. Принципи юридичної психології.
4. Методи юридичної психології.
5. Що таке правова соціалізація?
6. Що таке правосвідомість?
7. Що таке норма?
8. Поведінка, що відхиляється від соціальних норм, називається...
9. Процес включення соціальних норм, цінностей у внутрішній світ людини, формування здатності особи поєднувати індивідуальні та суспільні інтереси – це?
10. Види девіацій.
11. Ознаки девіацій.
12. Психологічні підходи до розуміння сутності норм та девіацій.
13. Трансформації норми.
14. Типи девіантної поведінки.
15. Форми девіантної поведінки.
16. Цілеспрямований процес, метою якого є відтворення справжньої картини події злочину за її прямими та непрямими доказами – це?
17. Чинників ефективності пошукових дій.
18. Ознаки поведінки допитуваного.
19. Від чого залежить успіх проведення обшуку?
20. Легко встановлює і підтримує соціальні контакти. У процесі розслідування основну увагу приділяє комунікативним слідчим діям.
21. Функції слідчого в процесі вирішення професійних завдань.
22. Характеристики очної ставки.

23. Хто керує слідчим експериментом?
24. Що суддя повинен проаналізувати і врахувати в ході судового процесу, з точки зору психології?
25. Специфіка якої діяльності в суді зумовлена насамперед тим, що на основі матеріалів попереднього розслідування суд одержує готову модель події, що піддається дослідженню?
26. У ході якого допиту суд та інші учасники судового процесу з'ясовують обставини справи, які їх цікавлять, при допиті підсудного, потерпілого, свідка, експерта?
27. Який допит проводиться тоді, коли після основного допиту в зв'язку з дослідженням інших доказів виникають сумніви в правильності отриманих показань або виникає необхідність для їхнього уточнення?
28. Кого має переконати адвокат своєю промовою?
29. Доказування яких обставин є найчастіше темою захисної промови?
30. Психологічна структура прокурорської діяльності.
31. Яку поведінку називають масовидною?
32. Що представляють собою масовидні форми вияву активності громадян?
33. Види масовидних форм активності громадян.
34. Які чинники впливають на формування агресивного натовпу?
35. Соціально-психологічний склад натовпу.
36. Етапи розвитку натовпу.
37. Основні характеристики особистості терориста.
38. На які основні характеристики потрібно зважати під час складання психологічного портрету терориста?
39. Умови проведення переговорів з терористами.
40. Способи попередження тероризму.
41. Що таке віктимність?
42. Компоненти переживань жертви.
43. Які можуть існувати види і особливості зв'язку між злочинцями та жертвою?
44. Характерні особливості агресивних жертв.
45. Характерні особливості активних жертв.
46. Що таке судово-психологічна експертиза?
47. Етапи історичного розвитку судово-психологічної експертизи.
48. Предмет судово-психологічної експертизи.
49. Об'єкт дослідження судово-психологічної експертизи
50. Які експертизи називають одноосібними?
51. Що можна вважати підставами для призначення судово-психологічної експертизи?
52. Що відносять до компетенції судово-психологічної експертизи?
53. Які методи судово-психологічної експертизи є ефективними у проведенні експертиз емоційних станів?
54. Які вимоги висуваються до оформлення експертної документації?
55. Які експертизи називають одноосібними?
56. Які експертизи називають комплексними?

57. З якою метою проводиться експертиза неповнолітніх?
58. З якою метою проводиться експертиза емоційних станів?
59. З якою метою проводиться експертиза потерпілої у справі про зґвалтуванні?
60. З якою метою проводиться посмертна судово-психологічна експертиза?

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні робота передбачає підготовку наукових досліджень.

Тематика:

1. Перспективи розвитку юридичної психології в Україні в XXI ст..
2. Проблема правової переорієнтації правосвідомості особистості в реформаційні періоди життя суспільства.
3. Актуальні проблеми залежної поведінки в сучасному суспільстві.
4. Агресивна та аутоагресивна поведінка.
5. Причини виникнення делінквентної поведінки у неповнолітніх правопорушників.
6. Психологія гри в системі оперативно-слідчої діяльності.
7. Ділові ігри як універсальний метод формування професійної компетентності оперативно-слідчих працівників.
8. Психологічні особливості жіночої злочинності.
9. Психологія організованої злочинності.
10. Психологічні аспекти боротьби з організованою злочинністю.
11. Психологічний аналіз потерпілих внаслідок сексуальних злочинів.
12. Психологічні особливості допиту неповнолітніх.
13. Психологія слідчого експерименту.
14. Психологічні аспекти професійної деформації слідчого.
15. Професійне вигорання адвоката.
16. Психологічні аспекти професійного вигорання прокурора.
17. Засоби психологічної профілактики тероризму.
18. Психологічна допомога учасникам АТО.
19. Психологічний портрет жінки - жертви домашнього насильства.
20. Умови проведення судово-психологічної експертизи з питань нанесення моральної шкоди.

6. Методи навчання та контролю

На лекціях, семінарських та практичних заняттях використовуються наступні методи навчання: словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, діалог, інструктаж); інноваційні методи (ділові ігри, метод презентацій, робота в групах, кейс метод, мозковий штурм, коло ідей, метод проектів); наочні методи (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи (вправи, практична робота, рольова гра, виконання діагностичного інструментарію); навчальна робота під керівництвом викладача (самостійна робота, написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, підготовка тестів).

До методів контролю відносяться: перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь курсантів, відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю; поточний контроль,

здійснюється на кожному занятті в межах змістового модулю, має навчальний характер, може проводитися в формі опитування, виконання практичних та тестових завдань; проміжний контроль, здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного і практичного матеріалу змістових модулів та передбачає виконання курсантами завдань для модульного контролю; підсумковий контроль, проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни; опитування усне і письмове, дискусія, контрольні роботи, тестування, рольові ігри.

7. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Юридична психологія: поняття, об'єкт, предмет.
2. Структура юридичної психології.
3. Історія розвитку та сучасні напрямки юридичної психології.
4. Завдання юридичної психології.
5. Принципи юридичної психології.
6. Методи юридичної психології.
7. Поняття соціалізації та її типи.
8. Правова соціалізація особистості.
9. Правосвідомість особистості.
10. Поняття та властивості соціальних норм.
11. Види соціальних норм.
12. Психологічний вплив правових норм на правосвідомість особистості.
13. Психологічні підходи до розуміння сутності норми та девіацій.
14. Ознаки девіантної поведінки.
15. Типи девіантної поведінки.
16. Форми девіантної поведінки.
17. Функціонально-психологічний аналіз слідчої діяльності.
18. Психологічна характеристика особистості слідчого.
19. Психологічні чинники огляду місця події.
20. Психологічна сутність пред'явлення для впізнання.
21. Урахування психологічних чинників відтворення обстановки та обставин події.
22. Психологічні особливості проведення обшуку.
23. Психологічні особливості допиту.
24. Психологічні аспекти очної ставки.
25. Загальна характеристика пізнавальної діяльності суду.
26. Характеристика конструктивної діяльності суду.
27. Комунікативна діяльність судді.
28. Виховна діяльність суду.
29. Психологічна характеристика професійної спрямованості судді.
30. Психологічні особливості судового допиту.
31. Загально-психологічна характеристика судового процесу при розгляді кримінальних справ.
32. Психологічні особливості стадій судової діяльності.
33. Формування переконань і прийняття рішення судом.

34. Зміст пізнавальної діяльності прокурора.
35. Характеристика комунікативної та конструктивної діяльності прокурора.
36. Характеристика організаторської та засвідчувальної діяльності прокурора.
37. Психологічна структура адвокатської діяльності.
38. Психологічна підготовленість адвоката.
39. Психологічні аспекти захисної промови адвоката.
40. Характеристика спілкування між прокурором і адвокатом.
41. Специфіка та основні види масовидних форм активності громадян.
42. Види масовидної поведінки. Види натовпу.
43. Психологічна характеристика чинників, що впливають на формування агресивного натовпу.
44. Склад агресивного натовпу та основні етапи його розвитку.
45. Соціально-психологічний склад натовпу.
46. Умови дій натовпу.
47. Етапи розвитку натовпу.
48. Чутки, їх ознаки та вплив на натовп.
49. Психологія особистості терориста.
50. Психологія гри при веденні переговорів з терористами.
51. Умови проведення переговорів.
52. Основні рекомендації для ведучого переговорів з терористами.
53. Психологічний аналіз державної політики по відношенню до тероризму.
54. Роль громадської думки та ЗМІ в боротьбі з тероризмом.
55. Психологія попередження тероризму.
56. Поняття «віктимологія», «віктимна поведінка», «жертва».
57. Психологічні особливості особистості жертви.
58. Компоненти переживань жертви.
59. Закономірності зв'язків і взаємовідносин злочинців і жертв.
60. Види і особливості зв'язку між злочинцем і жертвою.
61. Типи жертв за Ф. Рівман.
62. Типи жертв за В. Поляковим.
63. Види віктимності.
64. Види взаємовідносин злочинців і жертви.
65. Кримінальна віктимологія. Віктимологія насильства.
66. Психологічний аналіз поведінки жертви.
67. Врахування ціннісних орієнтацій під час психологічного аналізу жертви.
68. Врахування віктимологічного фактору в показаннях потерпілого.
69. Психоконсультування та психотерапія як види психологічної допомоги жертвам.
70. Поняття судово-психологічної експертизи.
71. Історія виникнення, становлення та розвитку судово-психологічної експертизи.
72. Предмет судово-психологічної експертизи.
73. Об'єкт дослідження судово-психологічної експертизи.
74. Завдання судово-психологічної експертизи.
75. Підстави для призначення судово-психологічної експертизи.

76. Компетенції судово-психологічної експертизи.
77. Принципи та методи судово-психологічної експертизи.
78. Умови для проведення психологічної експертизи.
79. Вимоги до оформлення і подання експертної документації.
80. Установи та особи, які можуть залучатися до психологічної експертизи.
81. Права та обов'язки учасників психологічної експертизи.
82. Одноосібні, додаткові, повторні, комісійні та комплексні експертизи.
83. Експертиза індивідуально-психологічних особливостей (особистості) обвинуваченого (підсудного).
84. Експертиза фізіологічного (емоційного) афекту в обвинувачуваного (підсудного) у момент здійснення інкримінованих йому діянь.
85. Експертиза неповнолітніх обвинувачених (підсудних).
86. Експертиза здатності свідка або потерпілого правильно сприймати обставини, що мають значення для справи, і давати про них правильні показання.
87. Експертиза здатності потерпілої (потерпілого) у справі про зґвалтування розуміти характер і значення скоєних з нею (з ним) дій або чинити опір винному.
88. Посмертна судово-психологічна експертиза.
89. Судово-психологічна експертиза групових злочинів.
90. Судово-психологічна експертиза з питань нанесення моральної шкоди.

8. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)										Підсумковий контроль екзамен	Підсумкова кількість балів
Мах 60%										Мах 40%	Мах 100%
Розділ 1		Розділ 2			Розділ 3			Розділ 4			
T.1	T.2	T.1	T.2	T.3	T.1	T.2	T.3	T.1	T.2		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу
------	--	---	-----------------------------------

9. Рекомендована література

Основна

1. Александров Д.О., Казміренко В.Г., Казміренко Л.І. Юридична психологія: Підручник / за заг. ред.. Л.І. Казміренко, Є.І. Моїсеєва. – К.: КНТ, 2007. – 360 с.
2. Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Юридична психологія. Альбом схем з коментарями: Навч. посібник / За заг. ред. Л.І. Казміренка, Є.М. Моїсеєва (Вид. 3-є доопр. та доп.). - К.: КНТ, 2008. — 152 с.
3. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Кондратьев Я.Ю., Костицький М.В. Юридична психологія: підручник для студентів, слухачів та курсантів юридичних вищих навчальних закладів і факультетів / ред. Я. Ю. Кондратьев; Національна академія внутрішніх справ України. — К.: Ін Юре, 2000. — 351 с.
4. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Юридическая психология: Учебник. – Харьков: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2002. – 596 с.
5. Бедь В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник для ВНЗ (ред. МОН України). – 4-е вид. Л.: Новий світ. – 2007. - 376 с.
6. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов. 6-е издание. – СПб.: Питер, 2009. – 608 с.
7. Жамойто З. А. Юридическая психология : учеб.-метод. комплекс для студентов специальности 1-24 01 02 «Правоведение». В 2 кн. Кн. 2. Особенная часть. – Новополюк : ПГУ, 2010. – 372 с.
8. Коновалова В. О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. – Х.: Право, 2008. – 240 с.
9. Романов В.В. Юридическая психология: Учебник для вузов. – М.: Юристь, 1998. – 488 с.

Додаткова

10. Біленчук П.Д. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів: Навчальний посібник/ П.Д. Біленчук, А.П. Гель, Г.С. Семаков. – К.: МАУП, 2007. –512с.
11. Бігун В.С. Юридична професія та освіта. Досвід США у порівняльній перспективі. - Л, 2006, 272 с.
12. Гарасимів Т.З. Девіантна поведінка особистості: філософсько-правовий вимір: монографія; Львів. держ. ун-т внутр. справ. — Л., 2009. — 524 с.
13. Медведев В.С. Практична психологія в органах внутрішніх справ України. Сьогодення та перспективи // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. - № 4.
14. Медведев В.С. Вітчизняна юридична психологія: віхи встановлення // Проблеми пенітенціарної теорії і практики. – 2002. - № 7.
15. Робоча книга пенітенціарного психолога. За заг. Ред. В.М.Синьова, В.С. Медведева. – К., 2000.
16. Словарь основных терминов исправительно-трудовой психологии и педагогики / Под. ред. В.Н.Синева, В.С.Медведева. – К.,1990.

17. Хохряков Г.Ф. Парадоксы тюрьмы: проблемы, дискуссии, предложения. – М., 1991.
18. Христенко В.Е. Психология жертвы – Х.,2001.
19. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями: Навч.посібник / Д.О.Александров, В.Г.Андросюк, Л.І.Казміренко та ін. – К.:КНТ, 2008. – 152 с.

10. Інформаційні ресурси

1. <http://psychlib.com.ua/>
2. <http://pidruchniki.ws>
3. http://www.koob.ru/psychodiagnostic_systems/
4. <http://psylib.ukrweb.net/books/beloo01/index.htm>
5. <http://www.alleng.ru/d/psy/psy138.htm>